

Streszczenie rozprawy doktorskiej *Gu Hongming (1856 – 1928) prekursorem idei fuzji cywilizacji: koncepcja konfucjanizmu jako ratunku dla Zachodu i świata*

Niniejsza rozprawa doktorska stawia tezę, że Gu Hongming (1856 – 1928) był prekursorem idei fuzji cywilizacji chińskiej i zachodniej.

Poglądy wyżej wymienionego myśliciela były wyjątkowe na tle myśli chińskiej jego czasów. Pod koniec XIX i na początku XX wieku większość intelektualistów chińskich zgadzała się co do tego, że Chiny mogą oprzeć się mocarstwom zachodnim tylko pod warunkiem częściowej lub całkowitej westernizacji. Tymczasem, zdaniem Gu Hongminga to cywilizacja chińska posiadała remedium na strukturalne problemy cywilizacji zachodniej. Sądził, że podstawowe idee i wzorce konfucjańskie posiadają wartość uniwersalną. Według niego mogą zastąpić wiarę chrześcijańską, która, jak sądził, została zdyskredytowana przez rozwój nowoczesnej nauki. Dlatego też twierdził, że Zachód powinien przyswoić sobie najbardziej wartościowe elementy cywilizacji chińskiej, aby dzięki temu uporać się z dręczącym go kryzysem.

W niniejszej rozprawie została podjęta próba udowodnienia prekursorskiej roli Gu Hongminga na podstawie analizy poglądów intelektualistów chińskich, którzy zajmowali się problemem relacji między cywilizacją chińską a zachodnią. Wśród nich najważniejszym był Liang Shuming (1893 – 1988). Ten myśliciel i działacz polityczny przewidywał, że idee i wzorce konfucjańskie upowszechnią się na całym świecie na kolejnym szczeblu rozwoju cywilizacyjnego. Jednocześnie dorobek nauki i techniki Zachodu zostanie zachowany. Tym samym jego koncepcje były zgodne z koncepcjami Gu Hongminga odnośnie fuzji cywilizacji. Później pogląd o tym, że Zachód powinien przyswajać sobie najbardziej wartościowe elementy cywilizacji chińskiej stawał się coraz bardziej popularny. Wyrazem jego popularności była wydana w ChRL, w 1996 r. broszura *Civilizations: Clash or Fusion?*. Wyrażone w niej poglądy współczesnych uczonych chińskich, wskazywały na to, że to raczej fuzja między cywilizacjami jest bardziej prawdopodobna, niż konflikt pomiędzy nimi. Ponadto wśród intelektualistów chińskich pojawili się krytycy cywilizacji zachodniej, którzy tak, jak Gu Hongming, dokonują jej systematycznej krytyki. Łączy ich z nim przekonanie, że tylko implementacja wybranych idei konfucjańskich w życiu społecznym i politycznym może stanowić remedium na strukturalne problemy cywilizacji zachodniej.